

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla"

(2001/C 123/11)

Neuvosto päätti 25. lokakuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut "liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta" -jaosto antoi lausuntonsa 7. joulukuuta 2000. Esittelijä oli Göran Lagerholm.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 24.–25. tammikuuta 2001 pitämässään 378. täysistunnossa (tammikuun 24. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 76 ääntä puolesta kahden pidättyessä äänestämästä.

1. Komission ehdotus

1.1. Ehdotus direktiiviksi sisältyy kaikkia välitysverkkoja ja -palveluja koskevaan uuteen sääntelykehykseen, jolla on tarkoitus varmistaa sähköisen viestinnän markkinoiden kilpailukyky. Käsillä oleva ehdotus perustuu ehdotukseen direktiiviksi sähköisen viestinnän verkkojen ja palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä⁽¹⁾, ja sillä on tarkoitus korvata henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta televiestinnän alalla annettu direktiivi 97/66/EY⁽²⁾ sekä tarkentaa ja täydentää sitä. Direktiiviä 97/66/EY on mukautettava markkinoilla ja tekniikassa tapahtuneeseen kehitykseen, jotta yleisesti saatavilla olevien sähköisen viestinnän palvelujen käyttäjille turvataan henkilötietojen ja yksityisyyden suojan yhdenmukainen taso käytetyistä tekniikoista riippumatta.

1.2. On annettava erityiset lait ja tekniset määräykset perusoikeuksien ja -vapauksien suojaamiseksi ottaen erityisesti huomioon henkilötietojen automaattiseen tallennukseen ja käsittelyyn liittyvän kapasiteetin lisääntyminen. Jäsenvaltioiden antamat säädökset olisi yhdenmukaistettava, jotta voidaan välttää sisämarkkinoille aiheutuvat esteet.

1.3. Yleisesti saatavilla olevan sähköisen viestinnän palveluntarjoajien on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet varmistaa tarjomiensa palvelujen turvallisuuden, ja jäsenvaltioiden on varmistettava viestinnän luottamuksellisuus. Niiden on erityisesti kiellettävä viestinnän kuunteleminen ja tallentaminen teknisillä apuvälineillä. Paikka- ja liikennetietoja saa käsitellä vain, jos ne on tehty nimettömiksi, ja silloinkin ainoastaan tilaajan suostumuksella.

1.4. Tilaaajilla on oltava oikeus vaatia laskunsa erittelemättöminä. Puhelimen käyttäjillä on soittaessaan oltava mahdollisuus estää numeronsa tunnistus, ja vastaanottavilla tilaaajilla on oltava mahdollisuus kieltäytyä vastaanottamasta tulevia puheluita, jos kutsuvan tilaajan tunnistus on estetty. Poikkeuksena ovat hätäpuhelut ja häirintäsoittojen jäljittäminen tilaajan pyynnöstä.

1.5. Tilaaajien on voitava estää kolmannen osapuolen suorittama automaattinen soitonsiirto tilaajan päätelaitteeseen. Tilaaajille on annettava mahdollisuus määritellä, mainitaanko heidän henkilötietonsa julkisissa luetteloissa ja mitkä tiedot niissä mainitaan. Ilman ihmisen työpanosta toimivien automaattisten soittojärjestelmien ja ei-toivotun viestinnän käyttö suoramarkkinointitaroituksiin saa olla sallittua ainoastaan tilaajan suostumuksella.

1.6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, ettei päätelaitteille tai muille sähköisille viestintälaitteille aseteta erityisiä teknisiä ominaisuuksia koskevia pakollisia vaatimuksia. Komission on hyväksyttävä tarvittaessa toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että päätelaitteet sisältävät tarvittavat suojaustoiminnot.

1.7. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa tiettyjen säännösten soveltamisalaa valtion turvallisuuden, puolustuksen tai yleisen turvallisuuden takia taikka rikostapauksissa. Direktiivin 95/46/EY⁽³⁾ 29 artiklalla perustetun tietosuojatyöryhmän on huolehdittava direktiivissä tarkoitetuista tehtävistä myös perusoikeuksien ja -vapauksien sekä oikeutettujen etujen suojaamisessa.

(1) KOM(2000) 393 lopullinen.

(2) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, annettu 15. joulukuuta 1997, EYVL L 24, 30.1.1998.

(3) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, annettu lokakuun 24. päivänä 1995, yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelystä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta, EYVL L 281, 23.11.1995.

2. Huomioita

2.1. Käyttäjän mahdollisuus suojata henkilötietonsa on sähköisen viestinnän moitteettoman toiminnan edellytys. Tällainen valvontamahdollisuus koskee kuitenkin lähinnä yksityisyyden suojaa koskevaa laaja-alaista lainsäädäntöä eikä yksittäisiä alakohtaisia toimenpiteitä. Vaikka yksityisyyden suojaa pidetään televiestinnän alalla tärkeämpänä ja tarpeellisempänä kuin muilla aloilla, komitea katsoo, että tällaisia kysymyksiä tulee käsitellä samalla tavalla, oli kyseessä sitten sähköinen tai ”perinteinen” viestintä.

2.2. Siksi ehdotus direktiiviksi henkilötietojen suojasta tulee suunnata sähköiselle viestinnälle ominaisiin kysymyksiin. Voidaan epäillä, ettei nykyistä laaja-alaista direktiiviä 95/46/EY yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä eikä myöskään direktiiviä 97/66/EY henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta televiestinnän alalla ole saatettu täysimittaisesti voimaan eikä sovellettu johdonmukaisesti. Myös äskettäin hyväksytty sähköistä kaupankäyntiä koskeva direktiivi 2000/31/EY⁽¹⁾ ja sähköisiä allekirjoituksia koskeva direktiivi 1999/93/EY⁽²⁾ sisältävät määräyksiä yksityisyyden suojasta televiestinnän alalla. Voidaan kysyä, ovatko ainakin ensin mainitun direktiivin perustelut ja päätelmät tietyiltä osin nyt ehdotetun henkilötietosuojadirektiivin vastaisia. Tästä syystä direktiivi tulee kohdentaa tiettyihin alakohtaisiin kysymyksiin, jotta se ei ole ristiriidassa laaja-alaisen direktiivin 95/46/EY vuodeksi 2001 suunnitellun tarkistuksen kanssa.

⁽¹⁾ EYVL L 178, 17.7.2000.

⁽²⁾ EYVL L13, 19.1.2000.

2.3. Nykyiseen direktiiviin ehdotettuja muutoksia kuvailaan rajallisiksi, mikä voi olla totta, mutta uusissa määritelmässä voitaisiin mennä huomattavasti pidemmälle. Odotettaessa ensi vuonna annettavaa tarkistettua laaja-alaista direktiiviä kohtuullisena tavoitteena voisi olla, että nykyistä direktiiviä vain mukautetaan tekniseen kehitykseen laajentamatta direktiivin soveltamisalaa enempää kuin viestinnän itsensä vuoksi on tarpeen.

2.4. Yksi ehdotetun direktiivin sisältämä esimerkki tällaisesta tarpeellisesta muutoksesta koskee yleispalveluja. Direktiivin ehdotus, jonka mukaan matkaviestimistä soitettuihin hätäpuheluihin olisi pakollista liittää hyvin tarkat paikkatiedot, herättää kysymyksiä paitsi kustannuksista ja teknisistä näkökohdista myös yksityisyyden suojasta. Kaikki järjestelmät, jotka perustuvat loppukäyttäjän paikkatietojen yhteiseen valvontaan, heikentävät tietosuojaa. Vaikka hätäpuhelujen jäljitettävyyden on tietyissä tapauksissa selvästi hyödyllinen asia, voidaan kysyä, eikö loppukäyttäjien mielipidettä tulisi kuulla, ennen kuin päätetään näin kauaskantoisesta muutoksesta.

2.5. Myös ehdotus sähköpostin sisällyttämisestä järjestelmään, jossa suoramarkkinointia sisältäviä viestejä saa lähettää vain vastaanottajille, jotka ovat etukäteen antaneet suostumuksensa vastaanottaa muuta kuin toivomaansa viestintää, herättää joukon tärkeitä kysymyksiä.

2.6. TSK kannattaa ehdotusta kaupallisia sähköpostiviestejä koskevasta ns. kieltojärjestelmästä (opt in -järjestelmä). Komitea katsoo kuitenkin, että kieltojärjestelmällä on yksi vakava haittapuoli: se uhkaa muodostaa sähköisen kaupankäynnin esteen, ja vielä tavalla, joka syrjii EU:n yrityksiä. Kaupallinen viestintä on monien Internetin kautta tarjottavien palvelujen edellytys, mutta komitean mielestä kuluttajien oikeutta kieltäytyä vastaanottamasta muita kuin toivomiaan kaupallisia viestejä on pidettävä tätä painavampana näkökohtana. Lisäksi kieltojärjestelmä on jo käytössä monissa jäsenvaltioissa.

Bryssel 24. tammikuuta 2001.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Göke FRERICHS